

Лабараторна робота з аналогової електроніки №2
ПРОХОДЖЕННЯ СИГНАЛІВ ЧЕРЕЗ ПАСИВНІ ЛІНІЙНІ ЧОТИРИПОЛЮСНИКИ

Київ

2021

ПЕРЕДМОВА

Виконавець: Белицький Дмитро Олександрович, студент Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Фізичний факультет, 2курс, 5-А група.

Дата написання: 06.02.2021

РЕФЕРАТ

Звіт складається з 4 частин, сумарним об'ємом 10 сторінок, у кожній частині наведено такі скриншоти: принципову схему, скриншот сигналу, АЧХ, ФЧХ, та скриншот Меандру.

В звіті подається описання властивостей лінійних чотирьохполюсників (ФВЧ, ФНЧ, загороджувальний та смуговий фільтр)

Мета роботи ознайомитися з принципами роботи лінійного пасивного чотирьохполюсника

Метод дослідження комп'ютерна симуляція в програмі Multisim 14.0

Значимість роботи - Виключно в цілях освіти.

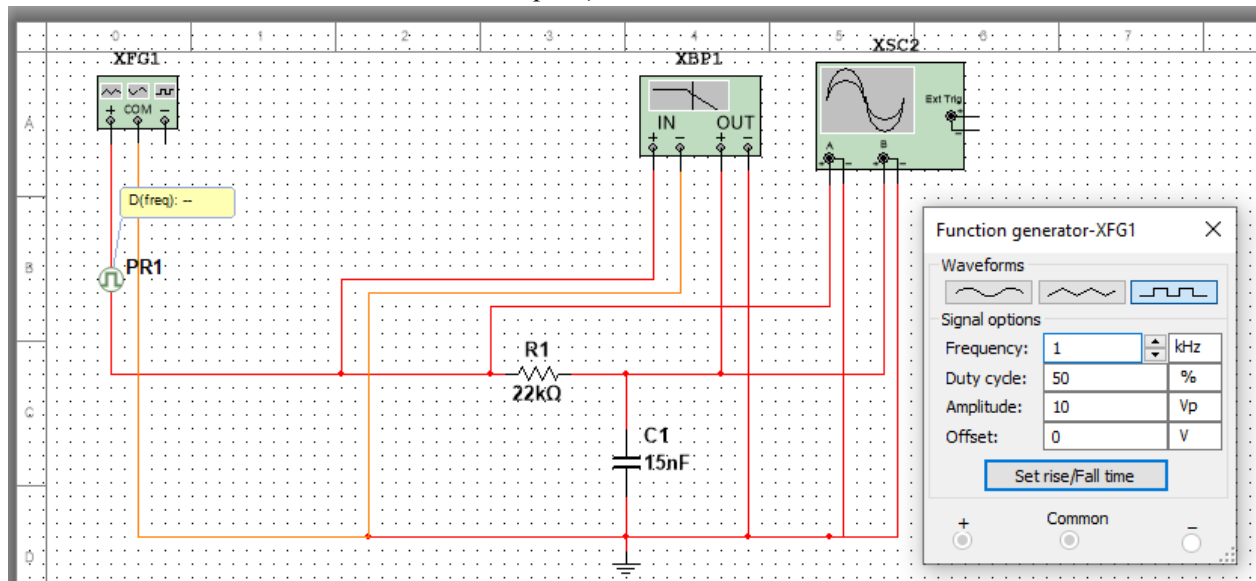
ЗМІСТ

Основна частина	5
НЧ фільтр	5
ВЧ фільтр.....	7
Смуговий фільтр	11
Загороджувальний фільтр.....	13
Висновок	16
Список використаної літератури.....	17

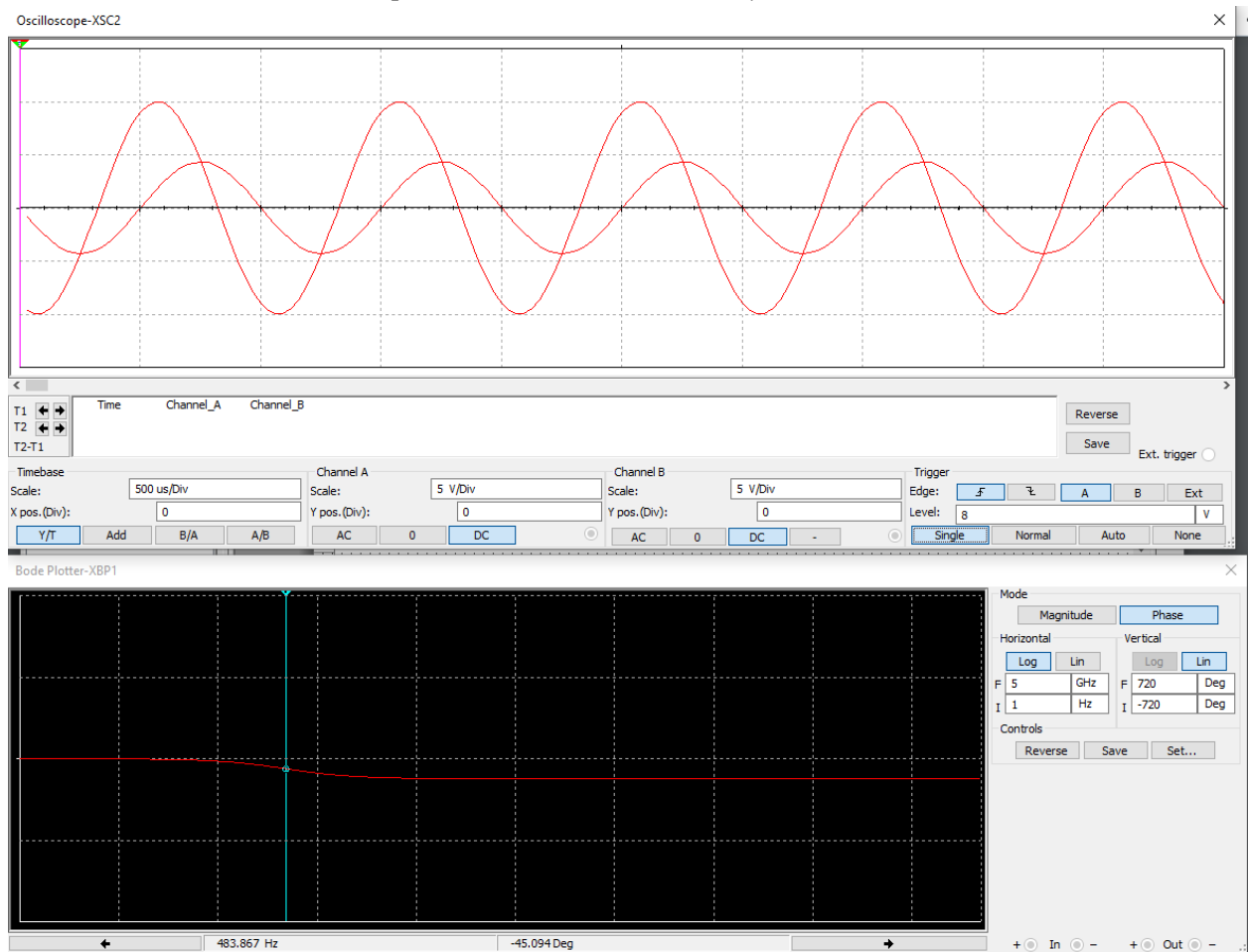
ОСНОВНА ЧАСТИНА

НЧ фільтр

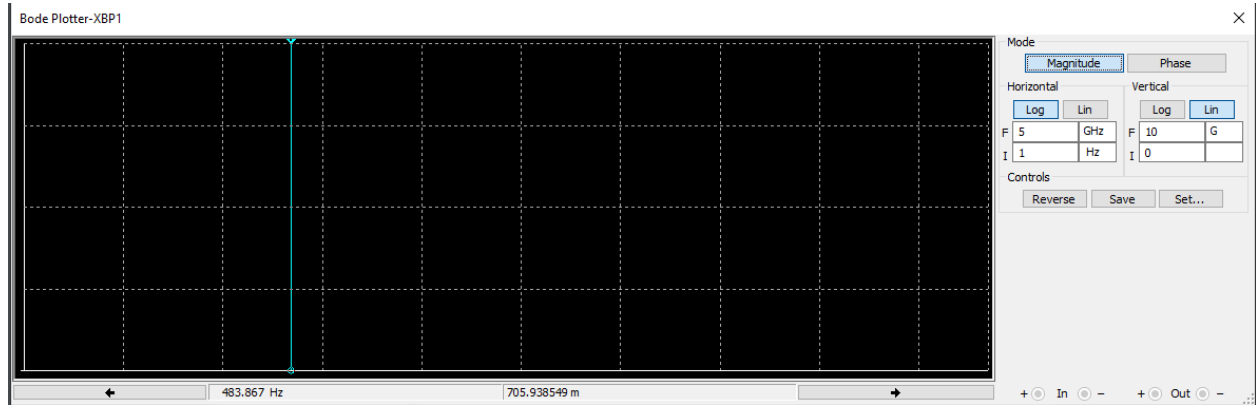
Принципова схема

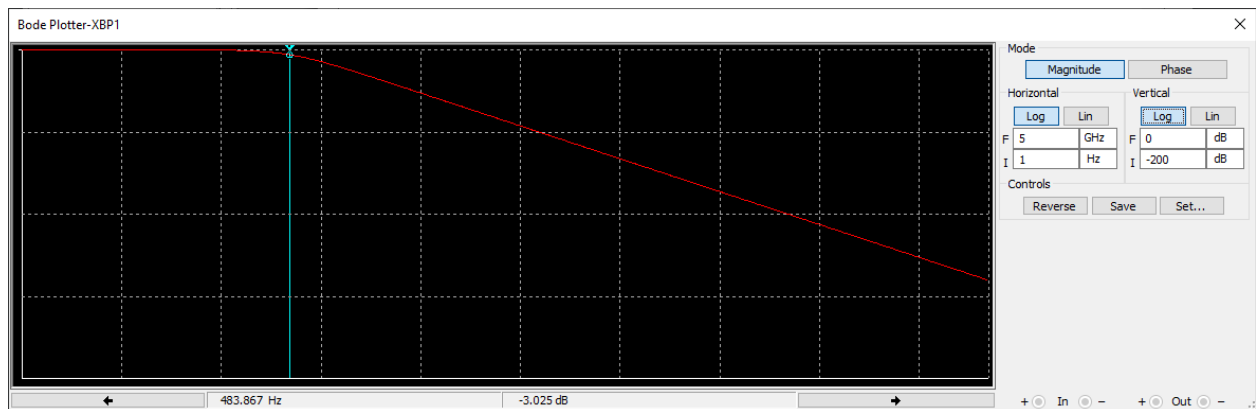
осцилограма цього кола на частоті у 1kHz, та ФЧХ

Графік АЧХ в лінійному масштабі за вертикаллю(з невідомих причин самого графіка не видно, але внизу вікна відображається частота та відповідна напруга в умовних одиницях.)

той же самий графік але в логорифмічному масштабі

Чотирьохполюсник(НЧ фільтр)

На першому малюнку зображено схему , яка складається з резистора номіналом **22 ком**, та конденсатора ємністю **15 nF** нижче зображено осцилограму цього кола на частоті у **1kHz** , осцилограма зображає напругу на джерелі та на конденсаторі(виході чотирьохполюсника). Далі зображено фазову діаграму.

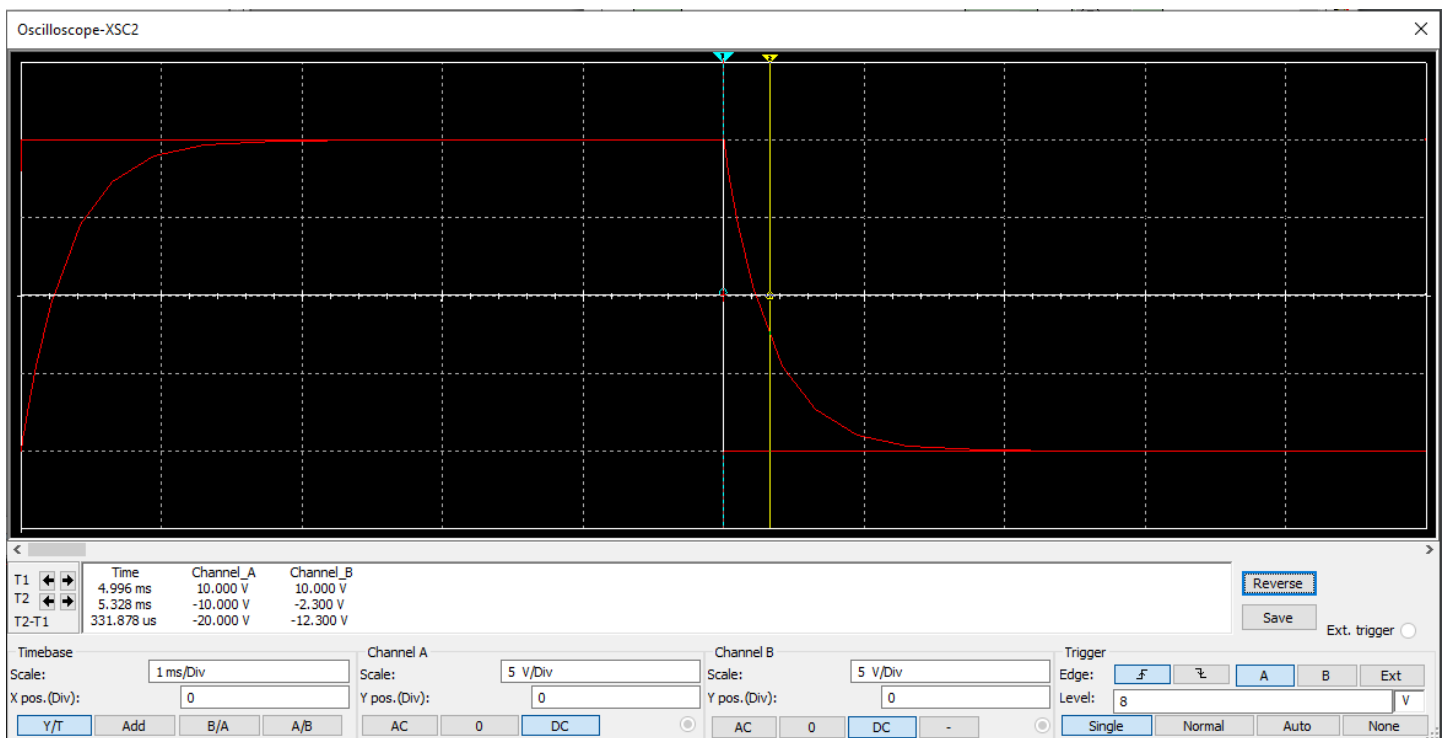
Як бачимо зсуву фази у 45 градусів, абож $\pi/4$ радіан відповідає частота в **484 Hz**, нижче зображено АЧХ в лінійному масштабі за вертикаллю, вихідна амплітуда становить 1000 умовних одиниць, на частоті ж в **484 Hz** амплітуда становить 706 одиниць, що дорівнює $1000/(\sqrt{2})$, як це і передбачає теорія. Для заданих номіналів частота зрізу низькочастотного пасивного фільтра дорівнює **484 Hz**.

Теоретичні розрахунки: коефіцієнт передачі для НЧ фільтра розраховується за формулою:

$$K = \frac{1}{\sqrt{1 + (\omega RC)^2}} \quad \text{Звідки знайдемо частоту зрізу}(K=1/\sqrt{2})$$

$$\omega = \sqrt{\left(\frac{1}{K^2} - 1\right)} * \frac{1}{2\pi RC} = \frac{1}{2 * 3.14 * 22 * 10^{-6}} = \frac{10^6}{2072.4} = 483.6 \text{ Hz}$$

Меандр

Виміряємо перехідну характеристику для фільтра, для цього подамо на вхід меандр.

Для даного кола $RC=330 \cdot 10^{-6} \cdot 3.3 \cdot 10^{-4} = 330 \text{ us}$ щоб заміряти перехідні характеристики потрібно $\tau_{\text{сиг}} \gg RC$, візьмо $n=100 \text{ Hz}$ $T=1/100=0.01 \gg 0.00033$.

На осцилограмі відстань між голубим та жовтим маркером 330 мікросекунд, що відповідає сталій **RC**.

Теоретичні розрахунки. Напруга на конденсаторі під час перехідного процесу дається формулою:

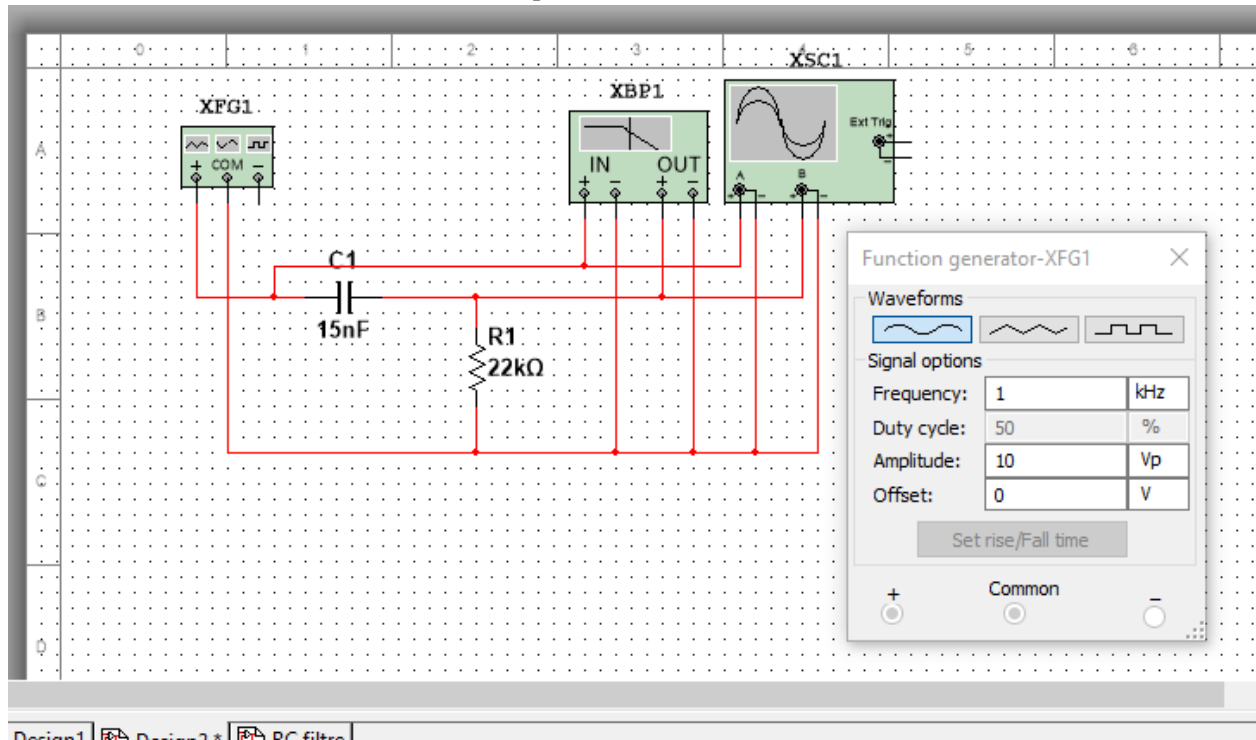
$U_c = U \cdot \exp(-t / RC)$ тут амплітуда 10 вольт (змінна напруга), що еквівалентно 20 вольтам постійної напруги (розмах), $U_c = 20 \cdot \exp\left(\frac{-RC}{RC}\right) = 20 \cdot 1/2.718 = 7.35$ вважаючи за 0 вольт -10 вольт на графіку таким чином 7,36 вольт відповідає $7,36 - 10 = -2,64$ вольт, що приблизно дорівнює -2,3 вольтам отриманим у симуляції.

Фільтр ВЧ

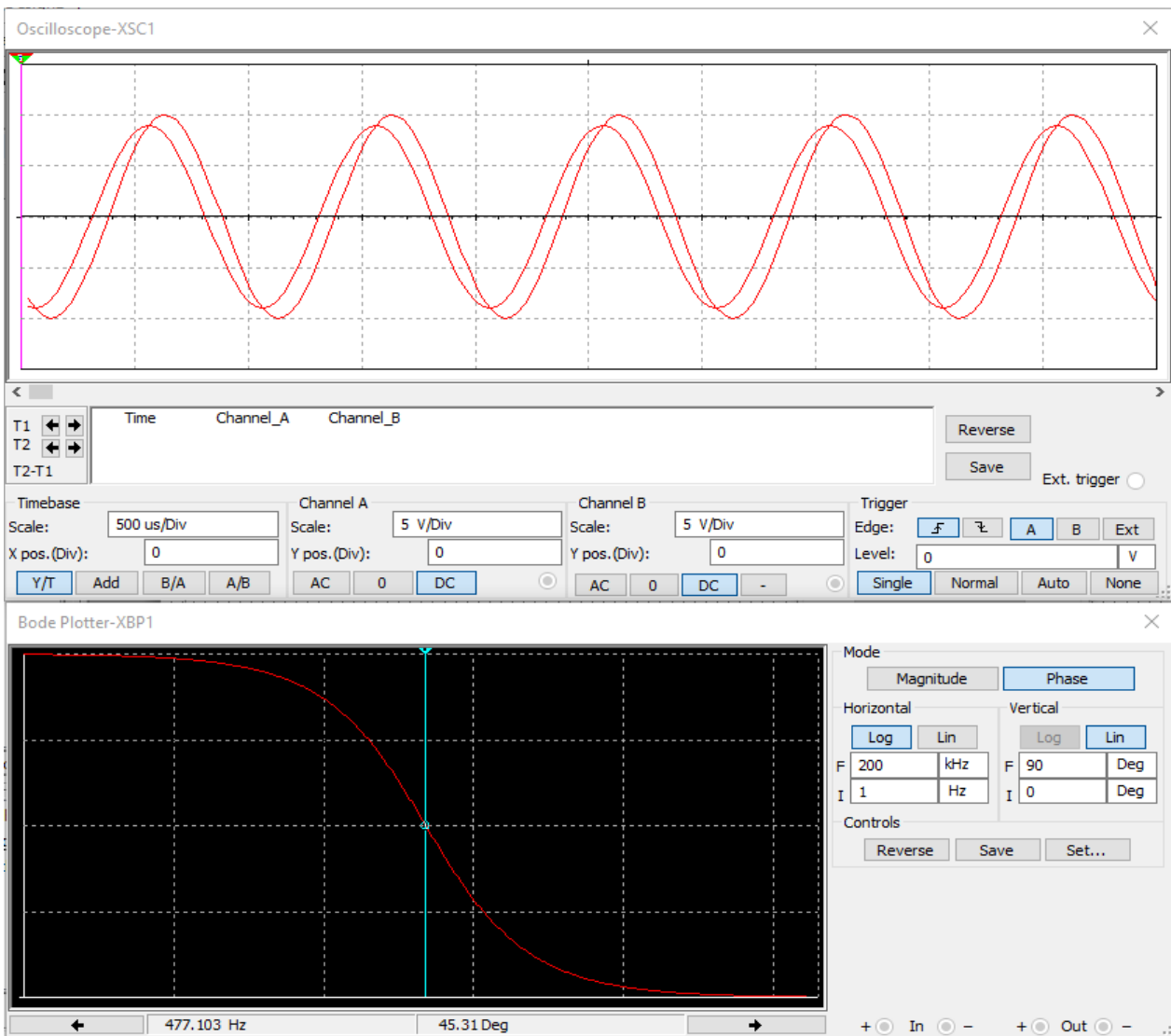
Схема дослідження:

- 1 виміряти АЧХ ФЧХ.
- 2 Виміряти зміщення фаз.
- 3 Виміряти перехідні характеристики.

Принципова схема

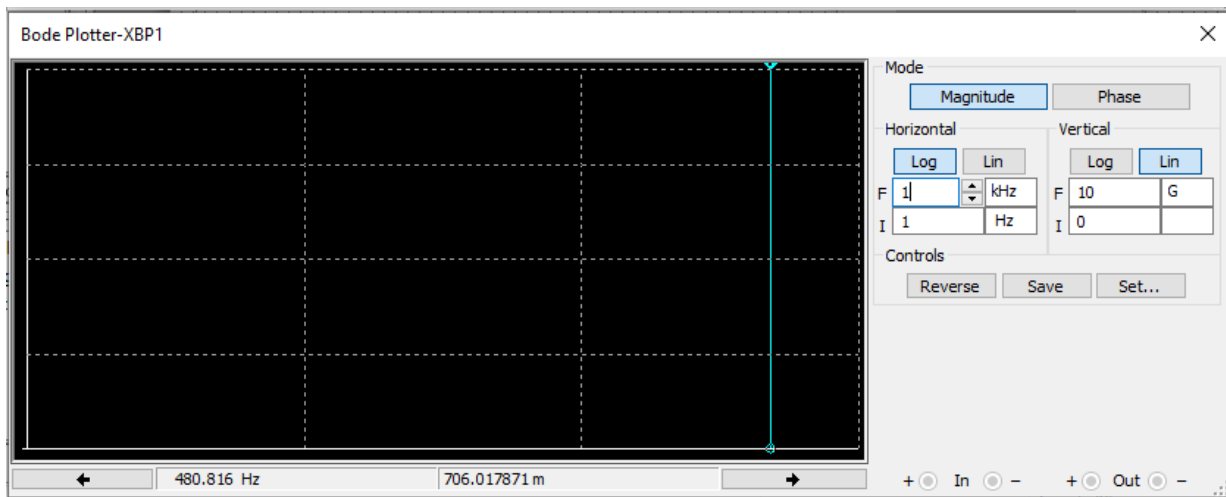

Осцилограмма та ФЧХ

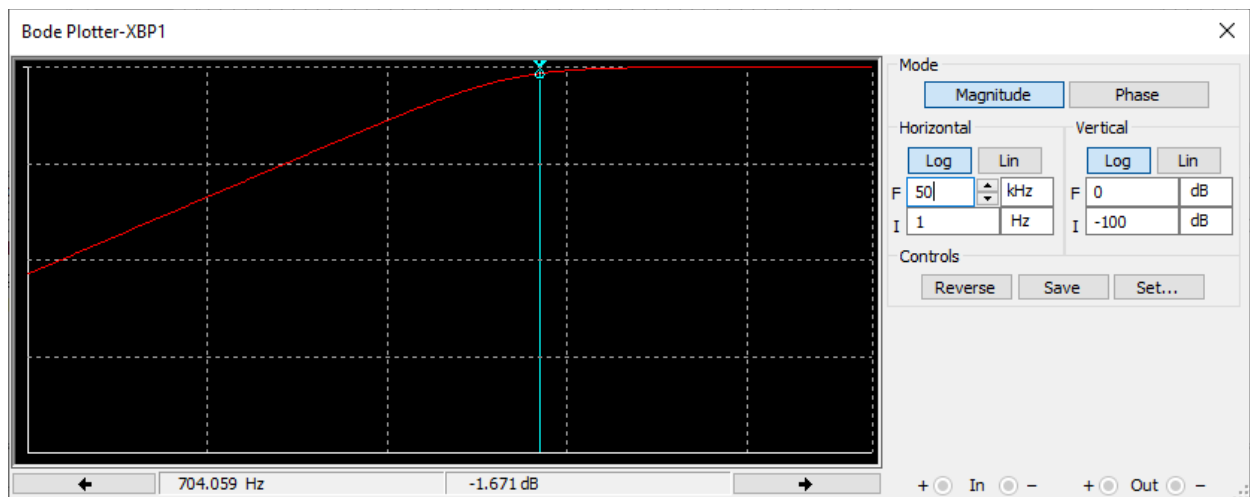

АЧХ(лінійна за вертикальним масштабом)

АЧХ(логарифмічна за вертикальним масштабом)

Чотирьохполосник, ВЧ фільтр складається з послідовного з'єднання резистора та конденсатора, вихідний сигнал знімається з резистора на першому малюнку вгорі зображено електричну схему.

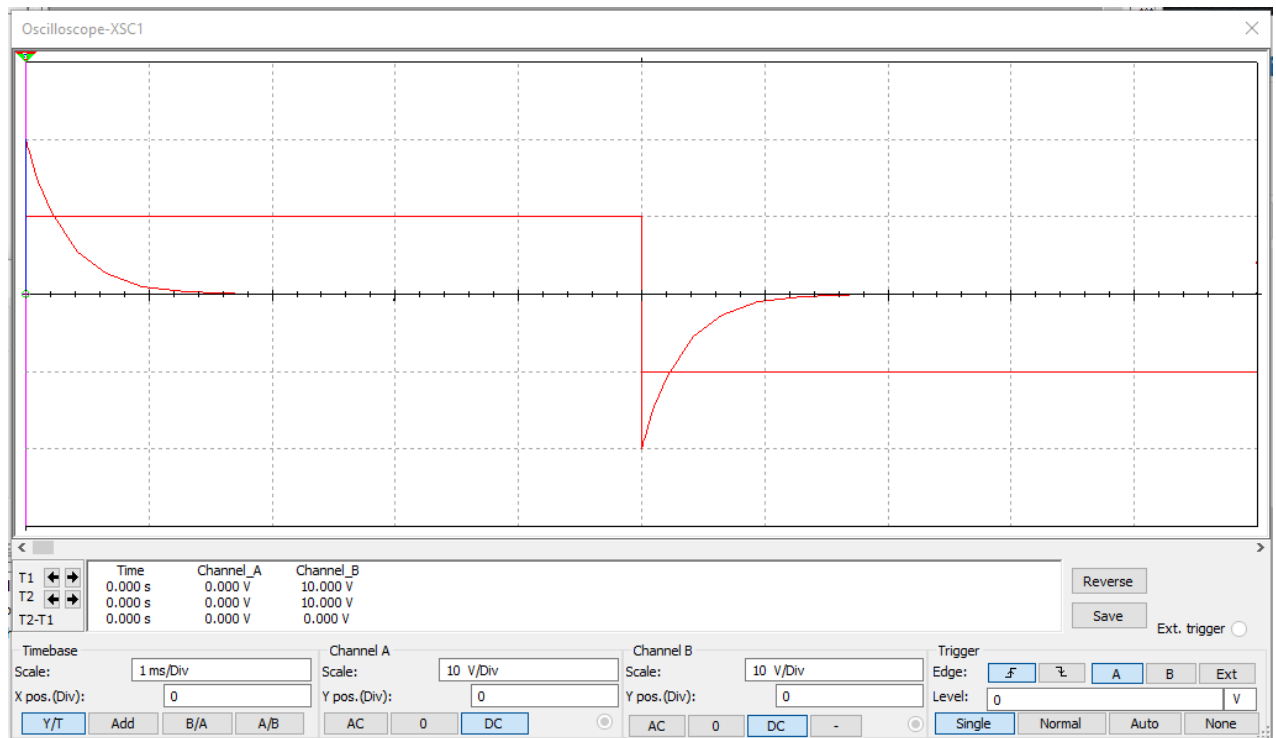
З генератора подається синусоїдальний сигнал частотою **1kHz**, на першому скріншоті вгорі зображено дві осцилограми, одна показує напругу на резисторі, а друга напругу на виході генератора.

Далі зображено фазову діаграму, як бачимо зсуву фази в **45 градусів** відповідає частота **477Hz**,

Що повинно відповідати частоті зрізу фільтра, і дійсно, як видно з графіку АЧХ нижче(вертикальна шкала лінійна від 0 до 1000 умовних одиниць) частоті зрізу відповідає $1000/\sqrt{2}=707$ одиниць, що спостерігається на частоті **480Hz**.

Тепер Дослідимо переходні характеристики., для цього подаємо меандр, частоту підбираємо таку, щоб стала **RC** була $\ll$ період меандру. Вище було досліджено фільтр **НЧ**, який складається з тих же компонентів, а тому стала **RC** НЧ фільтра дорівнює сталій ВЧ фільтра, тому можна взяти таку ж частоту як і в досліді переходних характеристик **НЧ** фільтра -**100Hz**

Меандр

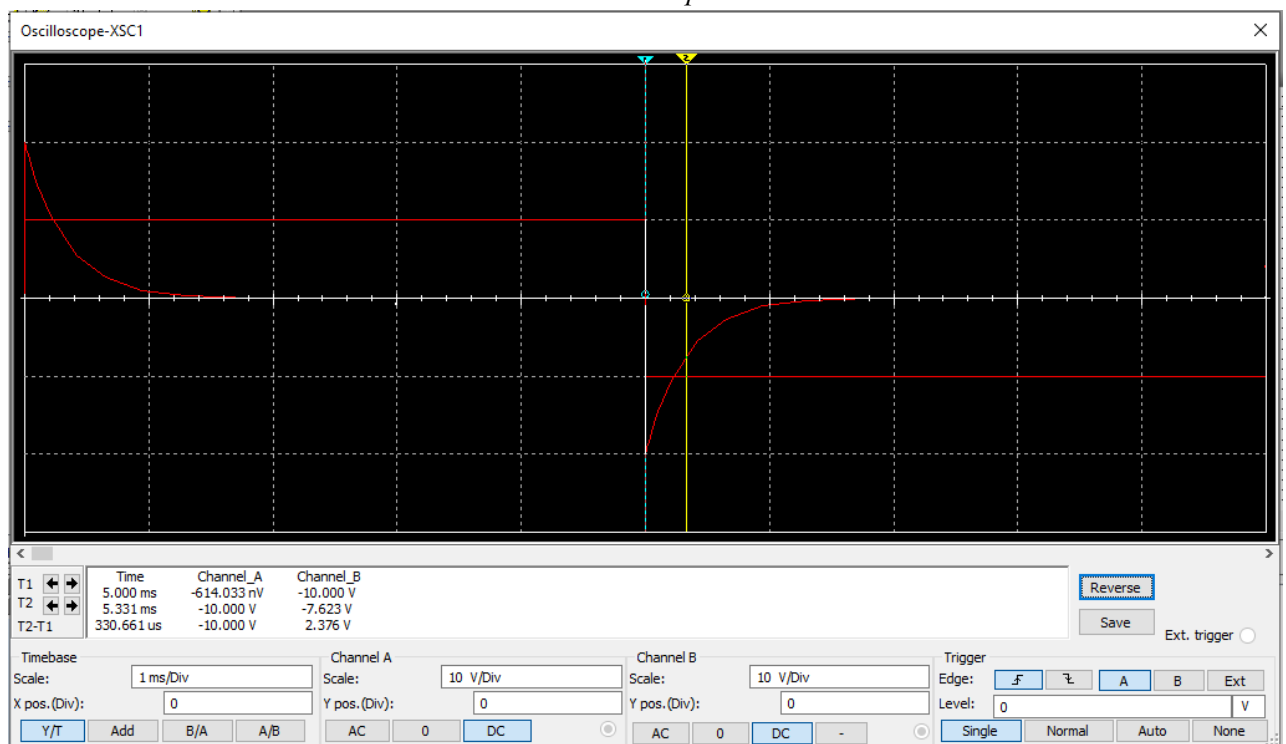
Стала RC дорівнює 330 мікрсекунд, якщо використати формулу

$$U_R = U * \exp(-t / RC)$$

$$U_R = -20 * \exp(-RC / RC) = -20 * 1 / 2.718 = -7.35$$

(1)

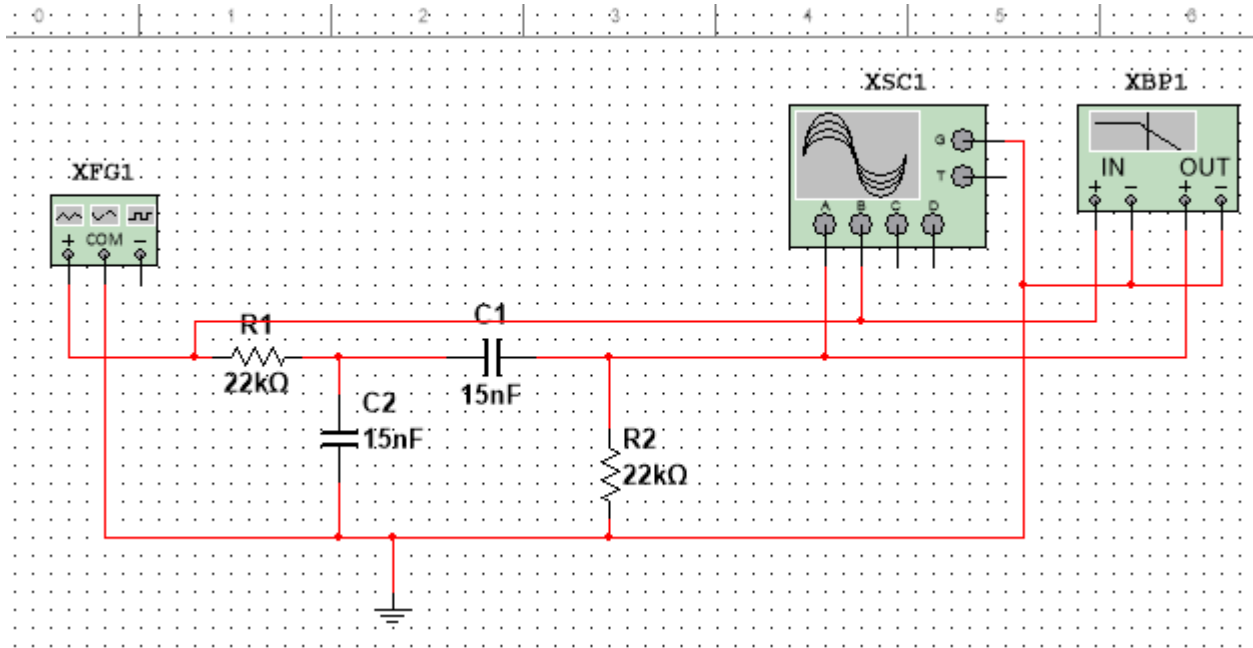
Меандр

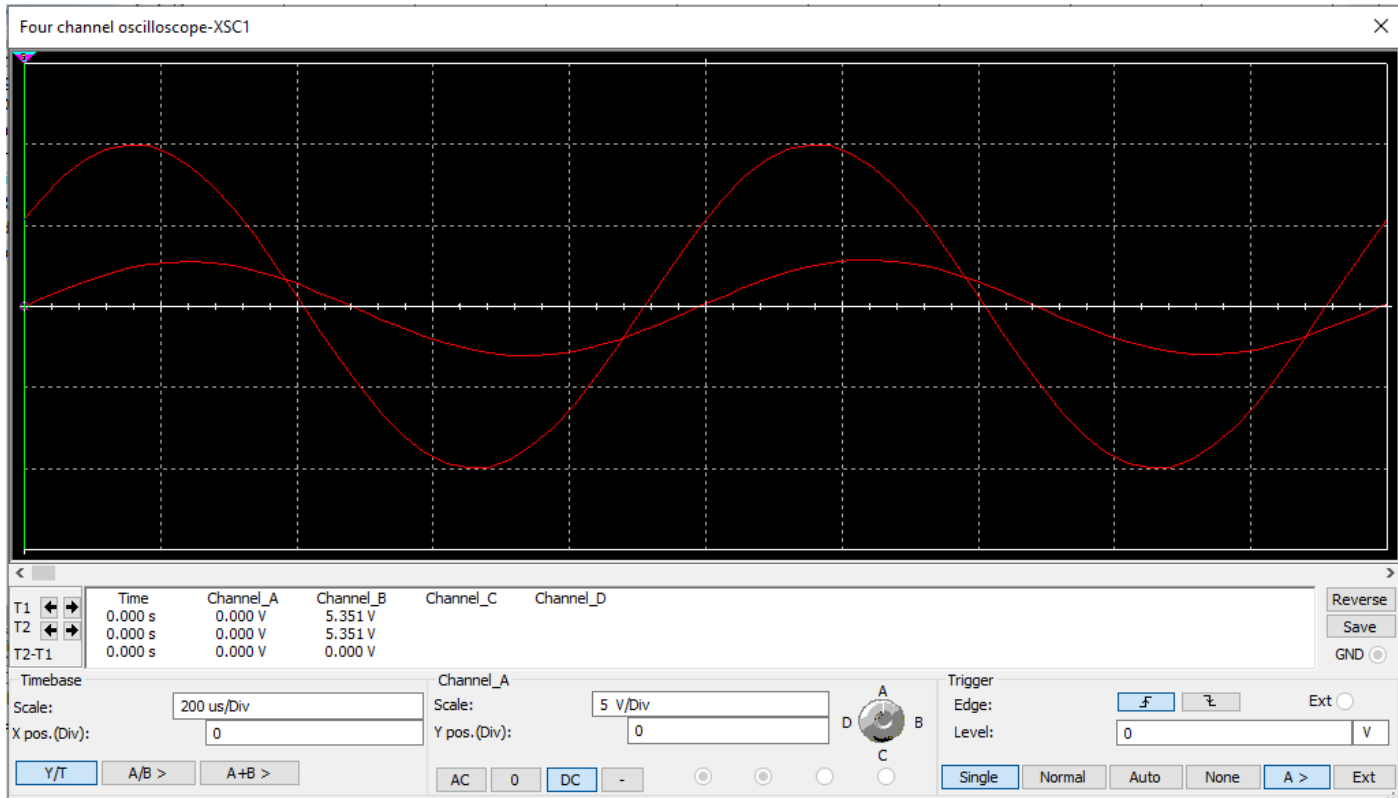
що як видно з цього малюнку, маємо -7,623 Вольтів спад напруги на резисторі що приблизно дорівнює теоретичним результатам. У виразі (1) беремо U_0 рівною 20 вольтам, бо відразу після перемикачання напруги на генераторі, напруга складається з генератора -10 вольт та конденсатора на якому теж -10 вольт, оскільки вони з'єднані послідовно, то в суммі буде -20 вольт. На скріншоті вище масштаб 10 вольт на одну клітинку по вертикалі.

Смуговий фільтр.

Його схему зображено на малюнк нижче.

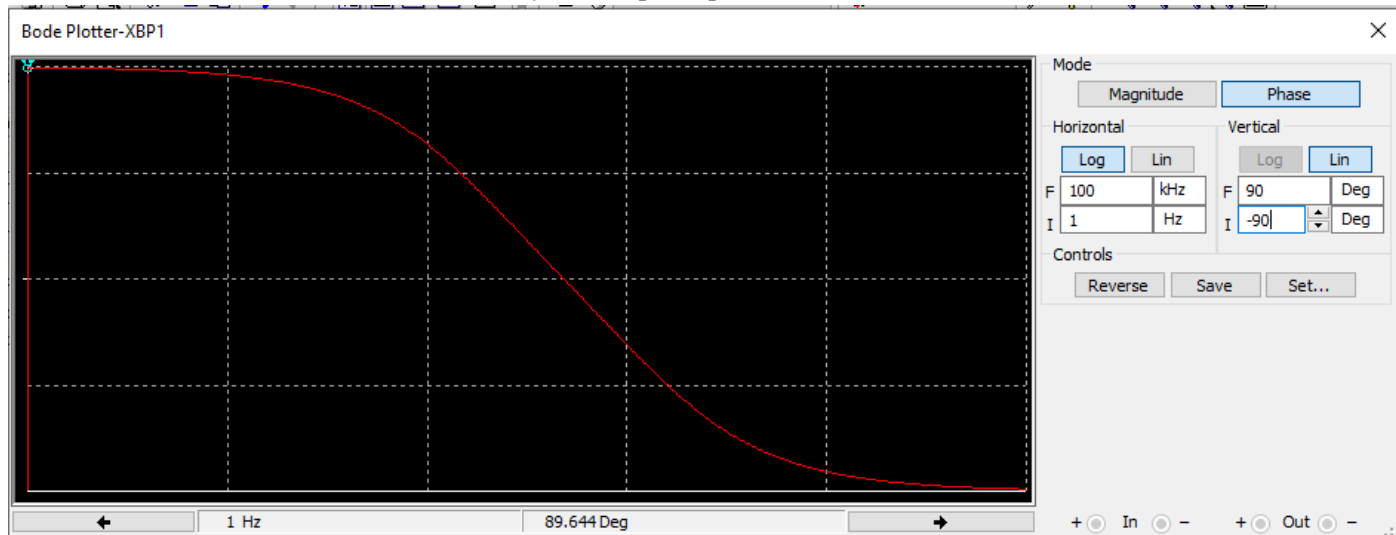

Напрягу Знімаємо з резистора **R2** сигнал на **1kHz** виглядає таким чином:

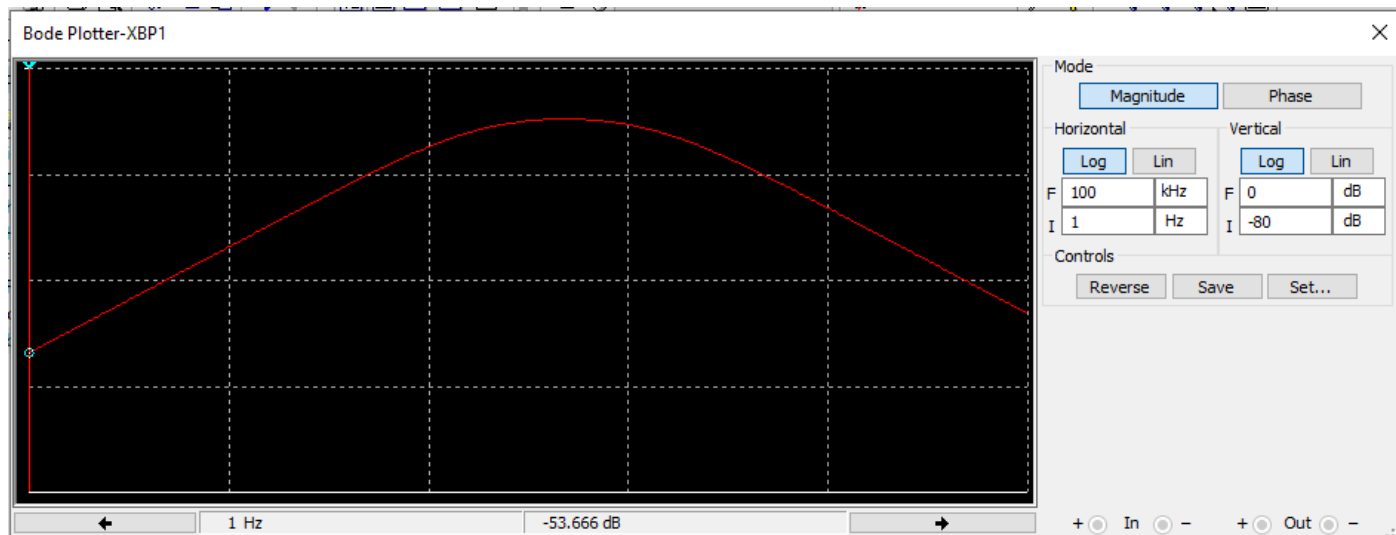

За допомогою інструмента Bode Ploter отримаємо ФЧХ та АЧХ.

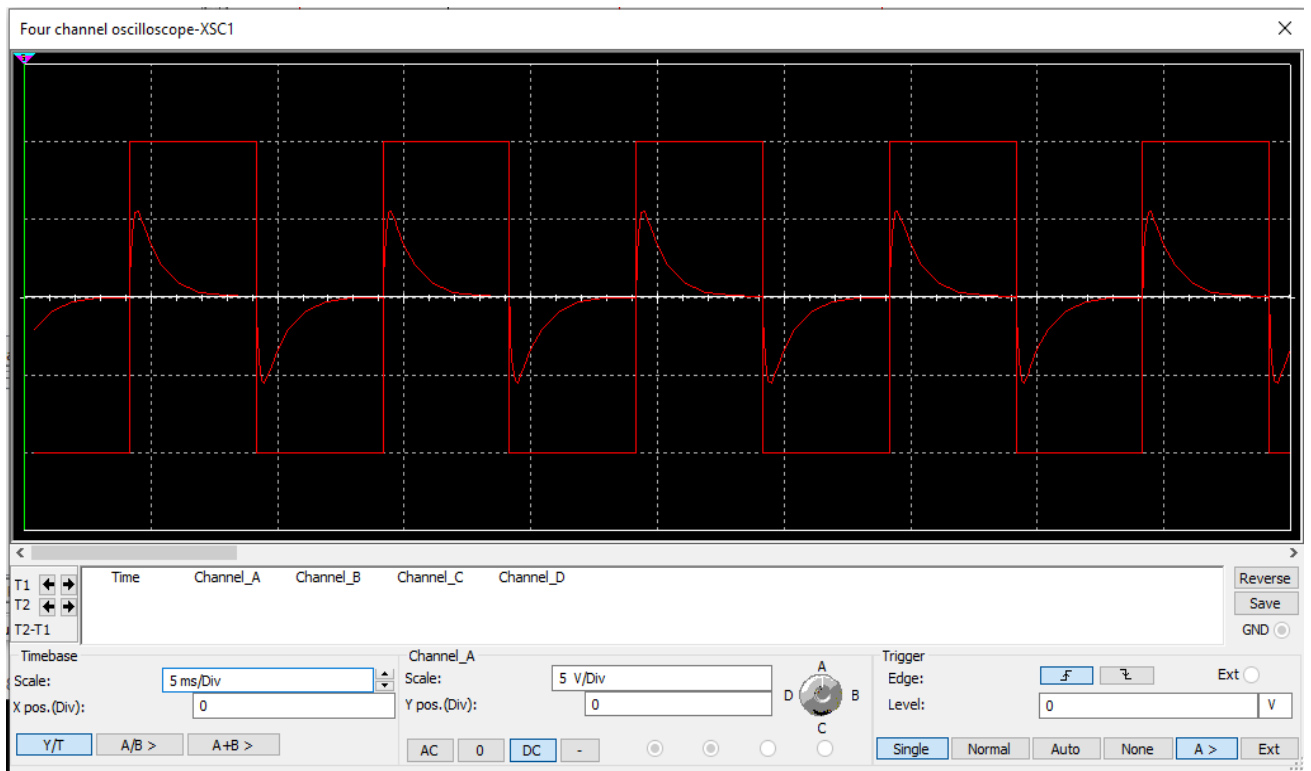
ФЧХ для смугового фільтра виглядає так:

АЧХ має такий вигляд:

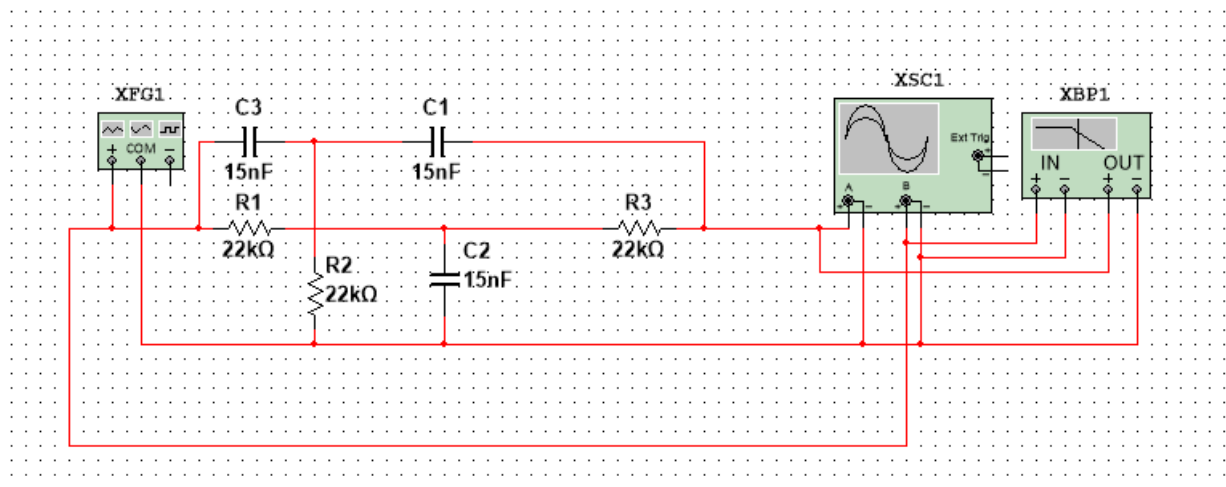

Для меандру 100 Hz сигнал має такий вигляд:

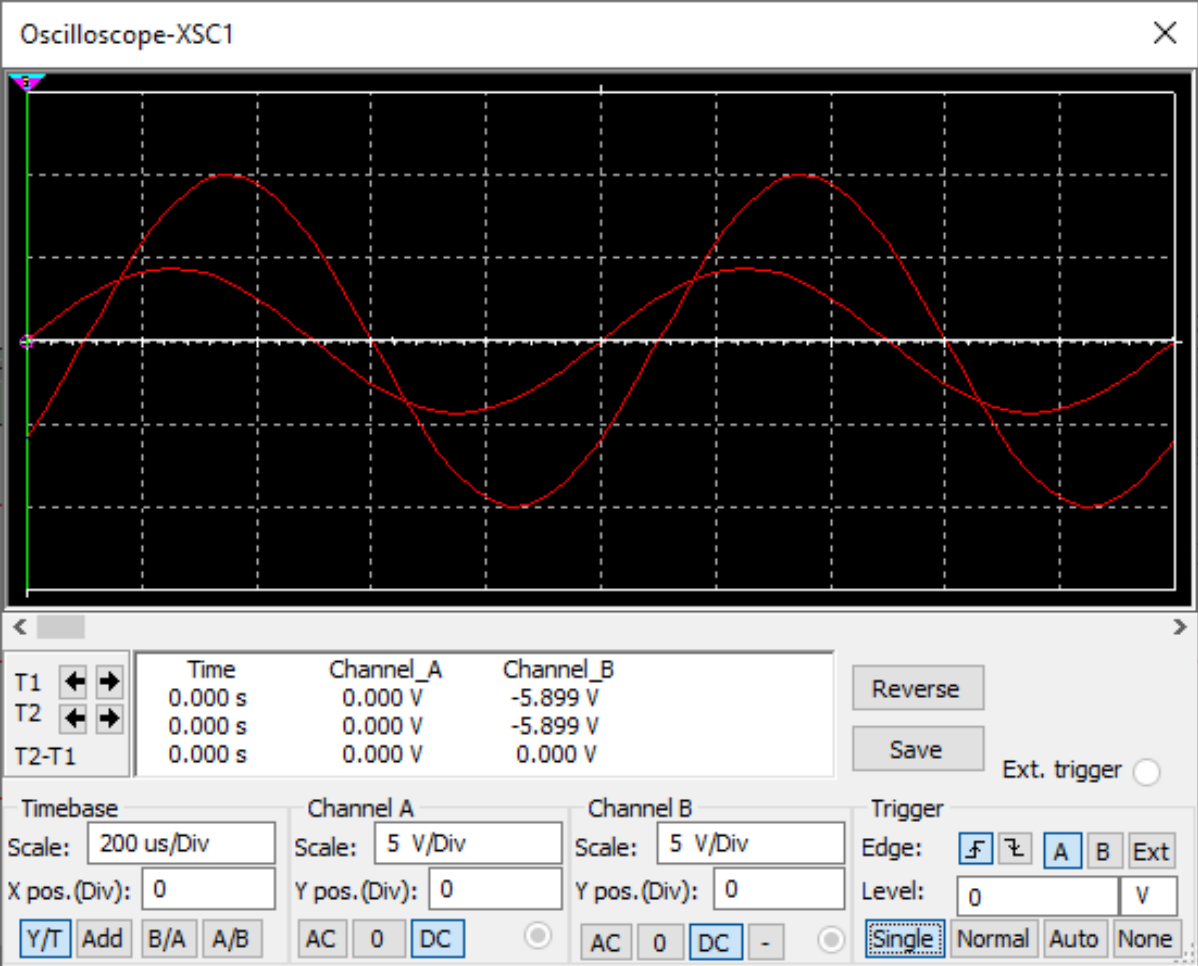

Загороджувальний фільтр:

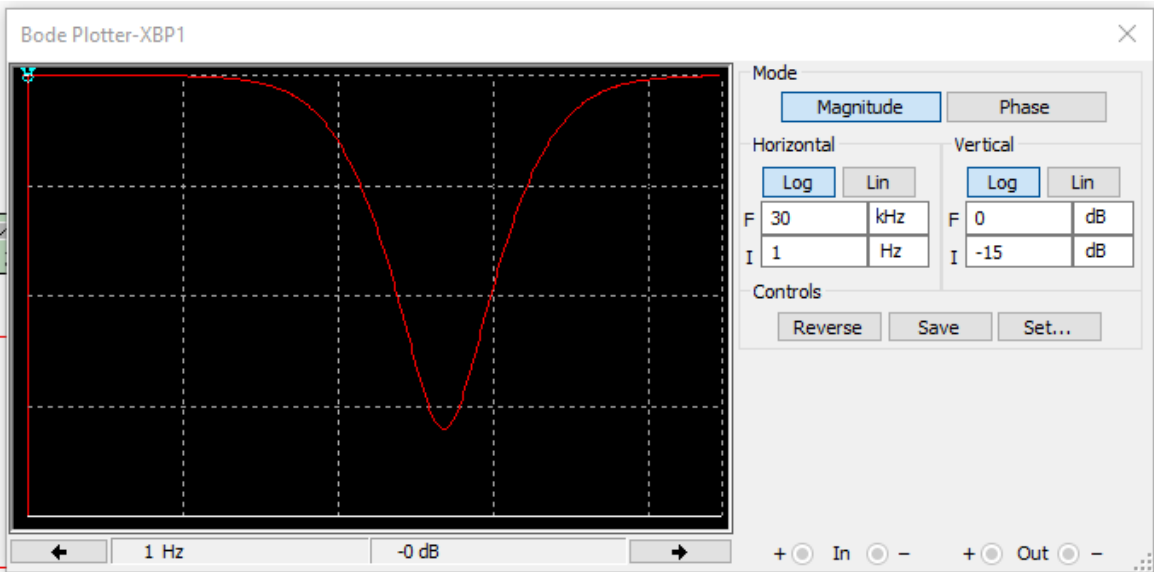
Схема:

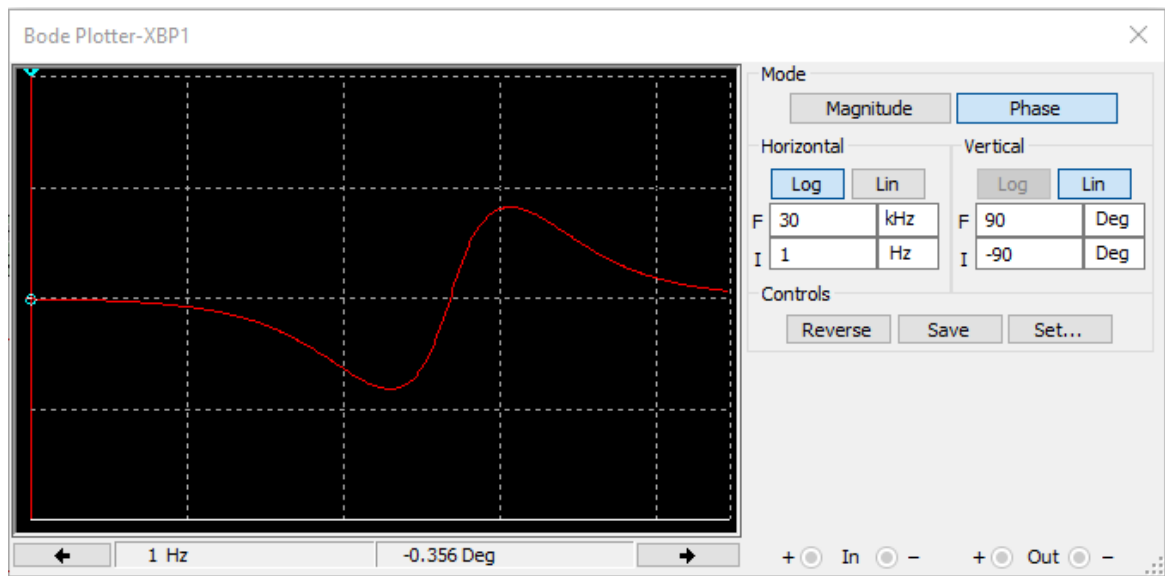
синусоїда 1 kHz

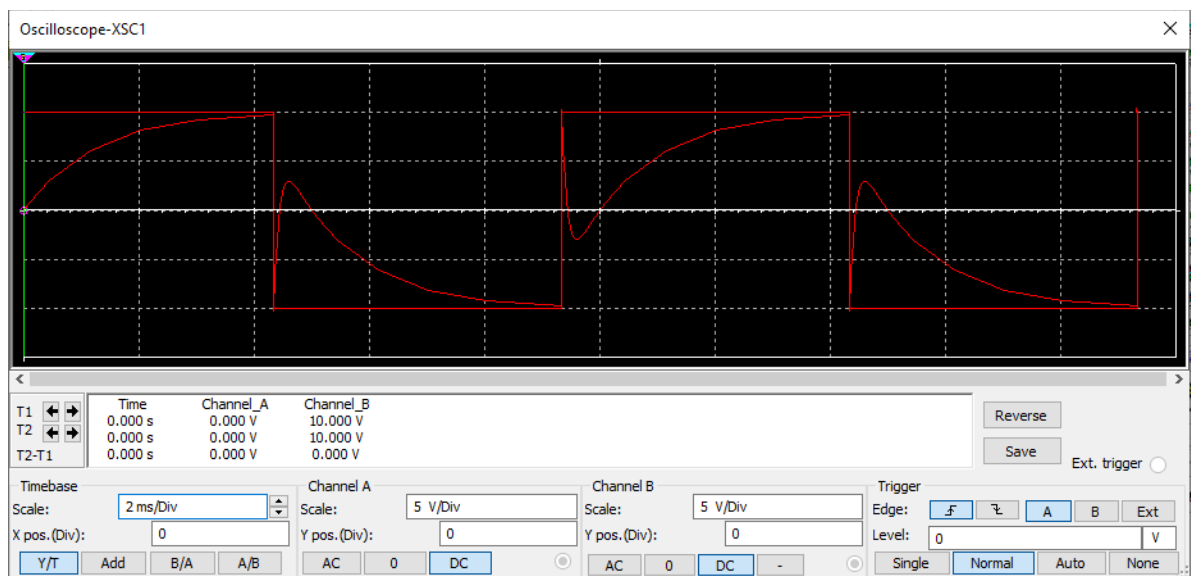
A_{UX} :

Φ_{UX} :

меандр 100 Hz

ВИСНОВОК:

Виконуючи цю лабораторну роботу, я промодельовав НЧ фільтр, ВЧ фільтр, Загороджувальний та смуговий фільтр та ознайомився з їх характеристиками, так НЧ фільтр виділяє з сигналу лише коливання з відносно низькою частотою, ВЧ фільтр пропускає навпаки коливання з високою частотою,

Загороджувальний фільтр може “задавити” якусь шкідливу частоту в сигналі, смуговий же фільтр навпаки пропускає лише деякий діапазон частот.

Список використаної літератури:

- 1) Методичні вказівки до практикуму «Основи радіоелектроніки» для студентів фізичного факультету / Упоряд. О.В.Слободянюк, Ю.О.Мягченко, В.М.Кравченко.- К.: Поліграфічний центр «Принт лайн», 2007.- 120 с.**
- 2) Ю.О. Мягченко, Ю.М. Дулич, А.В.Хачатрян “Вивчення радіоелектронних схем методом комп’ютерного моделювання” : Методичне видання. – К.: 2006.- с.**